

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 150 (1400) • Середа, 14 серпня 1996 року • Ціна договірна

Олександр Мороз: «...Наша країна і в правовому відношенні реально стала невід'ємною частиною європейського і світового співтовариства»

Від Декларації про державний суверенітет до нової Конституції

Бесіда Голови Верховної Ради України Олександра Мороза з першим заступником головного редактора газети «Голос України» Анатолієм Горюном
(Читайте на 2—3-й стор.)

«Спільні» комбайни копійку збережуть

Дійми Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко відвідав Миколаївську, Херсонську, Одеську області.

Зокрема, перебуваючи на Херсонщині, Прем'єр-міністр зазначив, що мета його візиту пов'язана з необхідністю створення вітчизняного комбайна, відродження області та півдня держави як головної хлібної житниці України.

Під гарантії уряду лише цього року витрачено на закупівлю зарубіжних машин 407 мільйонів доларів. Павло Лазаренко на зустрічі з працівниками акціонерного товариства «Херсонський комбайн» зазначив, що Кабінет міністрів заохочуватиме ті іноземні фірми, які налагодять спільне виробництво машин в Україні.

В інтерв'ю журналістам Прем'єр-міністр сказав, що організація такого виробництва має економіти 200—250 мільйонів доларів на рік.

Пора, нарешті, визначатись

Сьогодні в Москві розпочинається перший раунд переговорів підкомісії з прикордонних питань Змішаної українсько-російської комісії по співробітництву. Нашу делегацію очолює заступник міністра закордонних справ Костянтин Грищенко.

Обговорюватимуться питання делімітації українсько-російського державного кордону, а також проекти про статус Азовського моря і Керченської протоки та розмежування континентального шельфу в Чорному морі. Переговори триватимуть два дні.

Квітв задовольнятиме на дотриманні вже досягнутих раніше домовленостей, тобто на неухильному виконанні положень Заяви гла держав Республіки Білорусь, Російської Федерації та України від 15 квітня 1994 року, яка підтверджує готовність сторін продовжити роботу щодо оформлення спільних державних кордонів. Зокрема, згідно з цією заявою вже завершуються делімітації нашого кордону з Білоруссю, повідомляла брифінгу в МЗС України.

**Було б
здоров'я,
а хворобу
купимо**

Шахтарі-інваліди заважилися на відчайдушний крок. Втративши надію дочекатися ідеальних виплат, що їх затримують місяцями, колишні гірники оголосили голодування. Намети стояли неподалік об'єднання «Артемвугілля» майже рік, легка за голодуючими було записано просто до будинку об'єднання, а його керівництво тільки розводило руками: молярів, нема грошей. Вражає лицемерство, якщо взяти до уваги, що тут же, у Горлівці, високі посадові особи однієї з шахт без проблем отримували «інвалідські» гроші, не зазнавши при цьому ані фізичних, ані моральних страждань...

(Закінчення на 6-й стор.)

Техніка зношена й «неогодована»

Як повідомив голова Жидачівської райдержадміністрації на Львівщині Степан Ревуцький, до 15 серпня район виконає державне замовлення: на ліквідацію гірничих пунктів буде залано більш як 6,2 тис. тонн зерна. Врожайність цього року становить тут 25 центнерів з гектара. А торік було 35 центнерів. Даються ознаки високого ступеня зношеності техніки, недостатня забезпеченість паливно-мастильними матеріалами.

Чи є у вас план, пане Лебідь?

Мабуть, саме таким запитанням політики та журналісти зустрічали нині поважного представника президента Росії в Чечні, секретаря Ради безпеки Олександра Лебедя. Після недавніх переговорів з начальником штабу бойовиків Асланом Масхадовим російський генерал скоординував «часову модель подолання кризи в Чечні».

По-перше, Рада безпеки РФ у складі її постійних членів має оцінити ситуацію. Зі своєї поїздки до Чечні Олександр Лебідь зробив висновок про «байдужість та втомленість російських солдатів», хоча й у бойовиць «справна також не найкраща».

(Закінчення на 5-й стор.)

СТРАЙК ДАВСЯ ВЗНАКИ...

За сім місяців 1996 року план видобутку вугілля в Україні виконано лише на 77 відсотків, повідомив, виступаючи на нараді керівників шахт, об'єднань вугільної промисловості за участю першого віце-прем'єр-міністра Василя Дурнішника, виконуючий обов'язки міністра вугільної промисловості Ярослав Палагійний.

Я. Палагійний сказав, що у цей період галузь недодала майже 13 млн. тонн вугілля, що у грошовому вираженні становить 64 тис. крб. Загалом за 1996 рік обсяг видобутку вугілля в Україні очікується на рівні 70 млн. тонн. У 1995 році обсяг видобутку становив 90 млн. тонн.

Однією з головних причин спаду видобутку вугілля Я. Палагійний назвав лінійний страйк шахтарів. Так, за його словами, аналісодок страйку галузь недодала 4,2 млн. тонн вугілля на суму 25 тис. крб.

Відекларації про де

«Голос України»: Олександр Олександрович, 28 червня 1996 року Верховна Рада України прийняла нову Конституцію України і відкриває якісно новий етап в історії України. З цієї точки зору, це — початок справжньої консолідації усіх політичних сил в ім'я утвердження демократії і соціального прогресу, перемогою моменту конституційного утвердження парламентаризму. Як згодні?

О. Мороз: Хотів би сподіватися. Підстави є, бо у демократизації пошуки нової організації суспільного життя, відійшли від міжпартийних пристрастей, наразити уклали Конституцію нової держави. Воно стало першою формою для правового оформлення суспільства, політичних, економічних і духовних реалій в українському суспільстві, правовим актом, який цілком відповідає основним стандартам сучасного міжнародного права, глибоким правовим традиціям українського народу. Швидко відповіла і доповнює міжнародне право. Тим самим наша країна і в правовому відношенні реально стала невід'ємною частиною європейської і світової співісторії.

Прийняття нового Основного Закону було законочимою складовою конституційного процесу в Україні. Варто також зазначити, що розпочався він набагато раніше, ніж існує наша сучасна держава.

Від першої Конституції Пилипа Орлика — через маніфести Кирило-Мефодіївського братства, ідеї державотворення вихідців з козацтва Михайла Арапачишина та Івана Фрака, надання київської і харківської юридичних шкіл, протисяги і сповідання Михайла Грушевського та Володимира Винниченка, через Конституції 1919, 1929, 1937 і 1978 років — такий шлях сумісно пройшли Україна до нового Основного Закону. Закону, який відкриває якісно новий етап в історії України. Хто б це не говорив, тут чітко проглядається спадкоємність поколінь, оскільки і життя, як відомо, пишеться не з чистого сторінця.

Та пошимою екскурсії, аналогії, зіставлення і порівняння для тих, хто поклали займатися цим, — для істориків, науковців. Натомість з'ясуємо не всієї однієї незалежності. А саме те, що сьогодні в історії України пишеться унікальна сторінка. Унікальна тим, що твориться наша незалежна держава. Причому, не просто держава, а держава дійсно велика — за територією, за кількістю населення, за природними багатствами, за економічними, науково-технічними і кадровим потенціалом, за рівнем освіти населення, розвитком науки і культури, врешті-решт за геополітичними положеннями.

Виникнення — то закономірність чи випадковість, результат суспільного розвитку чи збіг обставин?

Попри все розмістив підходи і різноманітність трактування тих чи інших фактів відповісти тут може бути лише одна. І коли ми глибоко, всім своїм єством одностайно не усвідомлюємо, що це — початок незалежності суверенної України — процес уже об'єктивний і нескоритий, її справжньої демократії держави, її істинної державності — з відповідальністю кожного за те, що діється з ним, з усіма нами, з країною і суспільством, — так і не матимемо. Тут ми зустрінемося з політичними водами. Ви прокладете через сідомість кожної людини. І коли таке внутрішнє визначення опанує все більшою і більшою частіною громадськості, тоді політичні протиріччя матимуть менше значення. Навпаки, вони перетворюватимуться на додаткове джерело розвитку. Але це буде лише тоді, коли шлях до того відкритий прийняттям Конституції.

«Голос України»: Швидкі на слово журналісти з позиції своїх (і не лише своїх) інтересів відомою була прийняття Конституції Верховною Радою, називаючи несправедливим засіданням в закритій кімнаті Кирило-Мефодіївського братства. Докладі тут рук і деякі політики, політологи, партійні діячі, заявляючи, бачили боді одностайності, тимчасове єднання депутатів, підсумовуючи указом Президента про референдум. Оцінку було бачити, і з різних позицій. Що думаєте ви з цього приводу?

О. Мороз: Минуло півтора місяця. Застає кон'юнктуру ажіотажу, вгамування пристрастей, вгамування емоцій. Навстав час спокійно поглянути і на перебіг конституційного процесу, і на саму Конституцію України. І зрозуміти, чи варто саме зараз, бо вже з'являються декотріх посподівих осіб туманності Основний Закон, що, в принципі, антиконституційно. Адже за Конституцією туманність її норми може лише Конституційний суд, а до його утворення — Верховна Рада України.

Вже вступили діючого в тому, що фактом такої політичної ваги, як прийняття Конституції, намагалися і намагалися скористатися різні представники політичного життя. Одні нестримно б'ють себе в груди, доводячи, що саме завдяки їй Конституція була прийнята, забуваючи, що все інше ж і було зроблено, аби так не сталося. Інші ладні реваншувати результатом, зіставляючи зміст Основного Закону з абстракт-

но прогресивнішими варіантами, відсилаючись від власного з цієї лабунт. Не будемо судити ні тих, ні інших. Бо погляди можна мати різні, різні і наміри, а Конституція одна і виконувати її доведеться обов'язково усім. Навчались жити за Конституцією, а не за її складністю для людей і всіх суб'єктів правовідносин, для владних структур наперше. Це завдання складається, але саме прийняття Конституції. Складніше і відповідальніше для всіх класів і ланок влад.

Про те, що Основний Закон буде прийнятий Верховною Радою, я говорив багато разів. Мав на те всі підстави. Був би указ про референдум, чи ні — значення це мало. Емоційно ж (і по суті) частина депутатів сприйняла указ як замах на парламентаризм, на право і обов'язок найвищого представницького органу щодо Конституції. Це сприйняття відгулювалося в зазі, але не воно було домінуючим. Хіба ж не свідчать про те підготовка до результативного голосування статей, на яку було витратено майже цілий день 27 червня, в роботі. Підготовка йшла тяжко, але без панічного натиску на бюргерську поспішність. Більшість депутатів виявляла державників. Суть дискусій, зіткнення думок, позицій, пошук компромісів — це було головним. Воно зафіксувалося в стенограмах, у відеозаписі і будь-яким може довести, що дух пар-

рації, такі і за її межками. Був, звичайно, написана й історія підготовки та прийняття Основного Закону, що міститься об'єктивну оцінку всього того, що відбулося в Україні протягом останніх шести років, коли тривав конституційний процес.

«Голос України»: Відома, що з проголошенням незалежності України розпочалися радикальні реформи економічного і політичного характеру. Ці реформи супроводжувалися, звичайно, боротьбою різних політичних сил, які вийшли на арену політичного життя. Як це відбувалося на конституційному процесі?

О. Мороз: Конституції, як показує світовий досвід державного будівництва, приймаються ті, коли в суспільстві є або потенція ривковитих політичних сил, або перевага на користь окремих з них, хоча йові ці в перевагу, як відомо не лише з даної історії, досягати це протиприям і навіть збройним шляхом.

В цьому відношенні Україна змогла продемонструвати добрий приклад. З самого початку ми намагалися прийняти свій Основний Закон не шляхом перемоги одних політичних сил над іншими, а шляхом пошуку компромісів і консенсусу. І це нам вдалося.

Нинішній конституційний процес в Україні розпочався з прийняттям Верховною Радою України у липні 1990 року Декларації про державний суверенітет (суверенітет) України. В цьому документі, де вперше було вжито сучасна назва нашої держави, спеціально було вжито висловлення, що Декларація є основою для нової Конституції, законів України.

24 жовтня 1990 року Верховна Рада України прийняла постанову, якою було затверджено склад комісії з розробки нової Конституції. Трохи більше ніж через півроку (19 червня 1991 року) після ґрунтовного обговорення схвалила концепцію нової Конституції України та доручила Конституційній комісії на основі цього концепції підготувати текст проекту Основного Закону країни.

Слід зазначити, що проект Конституції готувався робочою групою Конституційної комісії дуже ретельно. Максимально було використано інтелектуальний потенціал української науки, працювали досвідчені конституційні будівничі, напромадали як в Україні, так і за її межами. Силами робочої групи, яка складалася з провідних учених-державознавців, проводилися й додаткові дослідження з окремих, на той час мало вивчених проблем.

Перший варіант нової Конституції України був підготовлений і в липні 1992 року розглянутий Верховною Радою України, яка внісела його на всепарламентське обговорення. Цей проект був розбитий на глави на подальше обговорення в окремих Верховної Концепції, а й враховувати її зміни радикального характеру, які відбулися в житті України після прийняття нею політичної незалежності, зокрема, прийняття в її роки закони та інші правові акти економічного, соціального і політичного характеру. Проект Конституції Верховної Концепції, який розглянутий Верховною Радою України, проголосив, з 1 липня по 1 грудня 1992 року. Загалом було висловлено більше 47 тисяч пропозицій і зауважень. Зокрема, позитивну оцінку документу дали Українська правова академія, Інститут держави і права АН України, Спілка юристів України, а також комісія з прав людини Верховної Ради Європи.

Результати всепарламентського обговорення Верховна Рада України розглянула 8 жовтня 1993 року. Конституційній комісії було доручено доопрацювати проект Конституції та опублікувати його в пресі. Більше Верховна Рада України адекватного скандина до цього питання не поверталася, оскільки вже 24 жовтня 1993 року прийняла Закон про дострокові вибори Верховної Ради України і Президента України. Так закінчився перший етап конституційного процесу, початковий Декларацією про державний суверенітет України.

«Голос України»: Чому Верховна Рада України минулого скликання, яка спромоглася прийняти такі доленосні для України документи, як Декларація про державну незалежність (суверенітет) та Декларація про незалежність України, не змогла прийняти нову Конституцію України?

О. Мороз: Опублікований 26 жовтня 1993 року проект був підготовлений на достатньому професійному рівні, хоча був неідеальний, то з багатьох причин. Він не врахував, наприклад, який величезний виступок оцінку і в Україні, і за її межами. Значна частина його положень знайшла своє реалізацію в нинішній Конституції України, але деякі позитивні властивості були, на жаль, необов'язково втрачені.

А не прийняття нової Конституції, що, по-перше, повноваження як Верховної Ради України, так і Президента України були припинені достроково. По-друге, депутати різної політичної орієнтації не дуже турбувалися неприйняттям Конституції, сподіваючись, що визначальну роль своїх пристрастей у новому будівництві держави, а не Конституції, і побудувати її на основі Конституції 1994 так не вдалося, бо й не могло статися. Усвідомлюючи такі реалії суспільної практики до цього часу не здаті дати того і з політично активних людей. По-третє, «справознава» непрацюючих керівників інших держави в те, що Верховна Рада України зможе прийняти нову Конституцію.

16 липня 1990 року.

аментаризму утверджувався в сесійному залі самодостатньо, без стороннього впливу.

У цьому зв'язку, мабуть, варто зазначити, що одним з ключових принципів Конституції є прийняття рішення Верховної Ради на засадах її подолу на законодавчу, виконавчу і судову, що створює передумови для усунення протиріч між окремими її гілками, а також становлення в Україні справжнього парламентаризму.

«Голос України»: Український парламентаризм з найбільш привабливими ідеї сучасної державно-правової доктрини. В ньому найповніше проявляються сутнісні елементи демократичного порядку: участь народу у формуванні політичної владі, визнання політичної владі більшістю народу, відповідальність її перед народом. Парламент є справді особливим органом у розумінні, що визначальності право власне на ідеологію і рівень захищеності прав людини, демократичність суспільства, прийняття рішень з ключових питань суспільного життя.

Український парламентаризм мав подолати спадщину суто формальної неможливості повноважень і парадоксально вигляду вищого представницького органу минулих часів. Верховна Рада з честю пройшла через ці випробування. В 1990 році були вперше проведені дострокові демократичні вибори, і парламент почав уникати бути працюючою корпорцією — з огляду на вимоги до рівня підготовки законопроектів, усвідомлення потреб суспільства, розуміння ролі і місця законодавчої владі в системі державної владі. В березні 1994 року Верховна Рада попереднього скликання, позад дав року очолює нинішній парламент. Тобто, є активним учасником творення нинішньої історії України. Проаналізуйте, будь ласка, складові конституційного процесу.

О. Мороз: Незважаючи на те, що перші альтернативні вибори проходилися за умов однопартійної системи, до парламенту прийшли представники різних політичних течій. Верховна Рада дванадцятого скликання стала школою, ікей першого ступеня, але школою становлення і розвитку парламентаризму в Україні. Саме вона протоласла незалежність України, започаткувала створення національної правової системи, великою та складною роботою торувала шлях до нової Конституції. Персвіряючи естафету, продовжила справу утвердження незалежної держави України, вінцем чого стало прийняття нової Конституції.

Треба сподіватися, що незабаром вона стане об'єктом уважної науково-критичної оцінки як у нас в Ук-

Суверенитет до нової Конституції

«Голос України»: Ця тижнева, на великий жаль, перадаєся як частини зинишнього складу Верховної Ради, а також новою Президентом України. Інакше чим тоді можна пояснити ідею прийняття спочатку конституційного Закону про державний суверенитет і місце самоврядування в Україні, а потім і Конституційного договору, замість того, щоб прискорити роботу над завершенням конституційного процесу та прийняття Конституції України?

О. Мороз: Ви праві. Тим більше, що поря з розробкою проекту нової Конституції України зникли: са зміни і до чинної тої Конституції України в редакції 1978 року: щодо системи центральних органів державної влади та їх правового статусу, основних прав, свобод і обов'язків громадян та ін. Було введено нові суверенитетні, але подання яких у Верховній Раді України важко було на той час досіти кваліфікованої більшості (301 голос) від її конституційного складу.

Я спеціально зупинився на характеристиці колишньої Конституції України тому, що дехто з політиків нової конституційної більшості, хоча й не хотів, не хотів би принизити цей правовий акт і його роль у тих перетвореннях, які перадавали прийняття зинишнього Основного Закону. Цих оціночків я хотів би відіслати до Акту проголошення незалежності України від 24 червня 1991 року, а також Закону України від 12 вересня 1991 року «Про проанастити-вство України», а якому зазначалося, що «ухвалення нової Конституції України на території України чинна Конституція (Основний Закон) Української РСР».

«Голос України»: Зупинимось тепер на другому етапі конституційного процесу док-зання. Наскільки він був логічний і безперервний, незважаючи на переходи до об'єктивного та суб'єктивного характеру?

О. Мороз: Зернемо до хронології подій. 20 вересня 1991 року новою Верховна Рада України прийняла Постанову «Про чини-сальний склад Комісії з опрацювання проекту нової Конституції України (Конституційної комісії)», а 10 листопада своєю постановою затвердила її склад. Комісія була сформована з складу 40 осіб, які дотримувалися

Верховною Радою України, Президентом України, Верховною Радою Автономної Республіки Крим, судовими органами і Генеральною прокуратурою України. Склад лише тих членів Конституційної комісії, які дотримувалися на Верховній Раді, формувалися за принципом пропорційного представництва (фракціїми). Тому загальом політичний баланс у складі Конституційної комісії не забезпечувався. Очолював «ституційну комісію на правах її співголова Голова «хонної Ради України та Президент України.

Щоб, бажано було зрозуміти: зракувати при підготуванні Основного Закону як політичній. З двохрічної вдало видно — то була помилка. Проект потрібно було готувати так, як перадаєлося Конституцію, отже — Верховною Радою. А всіх зацікавлених слід було просто долувати до справи. Але те вже історія.

Важко також поміняти те, що, затвердивши склад нової Конституційної комісії, Верховна Рада не визначила свого ставлення до затвердження її поварадиче Концепції нової Конституції України. Шоврада, уже через рік — 22 вересня 1993 року — Верховна Рада України ухвалила хід підготовки проекту нової Конституції України та зупинила її. Питання державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування та Комісії з питань правової політики і судово-правової реформи подали пропозиції про можливий зміст, які сід було б внести до схваленної 19 вересня 1991 року Концепції нової Конституції України. Такі пропозиції були внесені, але з огляду на те, що Конституційна комісія в основному вже закінчила роботу над проектом нової Конституції України, прийняті Верховною Радою України вони не були.

Що ж то стосується процесу підготовки проекту нової Конституції України Конституційною комісією, то він у свою чергу пройшов три етапи.

Спочатку Конституційна комісія створила у своєму складі 8 самостійних секцій, які дотримували готувати 8 основних розділів проекту майбутньої Конституції. Секції затвердили склад робочих груп і виконали цю роботу. Потім було прийнято рішення створити єдину робочу групу Конституційної комісії та дотримувати її підготувати єдиний текст Конституції, що і було зроблено.

Обговорюючи цей проект, Конституційна комісія ввела його за основу та дотримувала спеціально створену їєю підкомісію допрацювати цей проект. Після того, як це було зроблено, стало зрозуміло, що Конституційна комісія свої можливості для компромісу вичерпала. Було прийнято рішення про передачу цього проекту до Верховної Ради України разом із зау-

важеннями і пропозиціями членів Конституційної комісії.

Тут слід зазначити, що процес розгляду та прийняття нової Конституції України у Верховній Раді провадив під безперервним обстрілом з боку засобів масової інформації та окремих політиків, які протягом тривалого часу переконували суспільство в теоретичній і практичній неспроможності Верховної Ради ухвалити Конституцію. Одночасно посилено мусувалося ідея оголошення Президентом Всеукраїнського референдуму з питань прийняття нової Конституції України.

Хотілося б нагадати, з огляду на звинувачення Верховної Ради у кибити зловикання з прийняттям нової Конституції, основні стадії проходження проекту Основного Закону у Верховній Раді, які, підкреслюючи, повинні відповісти вимогам Регламенту і за часом розгляду, і за процесуальною. Шаєна протягом зинишнього Регламенту щодо складу Тимчасової спеціальної комісії (його валося затвердити на місяць пізніше, ніж сід було та визначення завдання для неї відібрали на змистові її роботи, але підготовку проекту велося за грифом, що перадавався вимогами Закону — Регламенту.

З кінця 1996 року приймається рішення про ахвалення до порядку денного пленарних засідань питань

28 червня 1996 року.

на про проект Конституції України та про організацію його підготовки до першого читання. 17 квітня розпочався розгляд проекту, внесенного Конституційною комісією разом із зауваженнями і пропозиціями. 28 травня розпочався перше читання проекту Конституції, доопрацьованого Тимчасовою спеціальною комісією. 4 червня проект прийнято у першому читанні. 19 вересня розпочався розгляд проекту Конституції у другому читанні.

28 червня 1996 року Верховна Рада прийняла нову Конституцію України. Цей день тепер є наше національне свято.

«Голос України»: Проте чому перадаєлося полія, яка могла б у черговий раз зірвати конституційний процес, що наблизався до свого завершення. Ідеться про вимоги Указу Президента України, який він, звернувшись власноручно, не виносити проект Конституції України на Всеукраїнський референдум до його розгляду Верховною Радою в другому читанні, на порушення Конституційного договору все ж таки валося до такої акції. Чи було це доцільним?

О. Мороз: З моєї точки зору, як і багатьох депутатів, такої необхідності не було. Не згадувавши, що до прийняття цього указу, який перадаєлося виносити на референдум текст проекту Конституції України, підготовлений Конституційною комісією, Верховна Рада України безпосередньо та в особі створеної нею Тимчасової спеціальної комісії вже не тільки істотно доопрацювала та скакала в першому читанні валося-нальний варіант, а й розпочала його постаттєве розглядування в другому читанні. Переважна більшість з розглянутих статей була прийнята кваліфікованою більшістю, тобто двома третинами голосів від конституційного складу Верховної Ради.

Тому, хоча й не було ніякого впливу на підготуванні до першого читання в той текст проекту Конституції, який був підготовлений Конституційною комісією та який Президент збирався виносити на референдум, але було внесено 12 нових статей, вичлнено 6, істотно змінено 29 і доопрацьовано 54 статті. Редакції та термінологічні правки були внесені до 34 статті проекту.

При цьому Тимчасова спеціальна комісія працювала в постійному контакті з Президентом України, погоджувала з ним більшість своїх праюк. Станом на 27 червня 1996 року залишилося не узгодженими зауваження, які принципно не змінювали текст Конституції і прямо не стосувалися взаємовідносин парламенту і Президента України.

«Голос України»: Для багатьох депутатів, громадян України дії Президента були не зовсім зрозуміли.

Проте Верховна Рада України, її переважна більшість знайшла в собі сили не зосереджуватися на цій події, а продовжувала розглядати Конституцію України у другому читанні. Як це валося?

О. Мороз: 27 червня було прийнято рад дуже цікавих для правотворчості українського народу рішень, суть яких зводилася до наступного: працювати в режимі одного засідання до тих пір, поки діла робота не буде завершена; на підставі Регламенту Верховної Ради України встановити спеціальну процедуру розгляду проекту Конституції в другому читанні, згідно з якою в першу чергу розглядатимуться в голосувальній норми, які є найбільш суперечливими та конфліктними. У разі досягнення згоди по цих нормах, інші статті того ж иного розгляду, які не викликають заперечення, голосуються в цілому.

Як вислудок, за майже 24 години безперервної роботи вранці 28 червня 1996 року була прийнята й остаточно введена в дію нова Конституція України.

Мій оптимізм щодо прийняття нової Конституції України саме Верховною Радою України як представницької ті народу ніколи не помилув менше, бо з вірив у здоровий курс української політики. І потовичі продовжую наголосувати на тому, що тут немає перемоги і переможених, що нова Конституція України відображає той стан нашого суспільства, який склався на даний час, а також реалізує співвідношення політичних сил. Успішність прийняття доносних для України Декларації про її суверенитет та Акту незалежності, був створений такий прецедент єдності Верховної Ради, який, який, треба подякувати, ставе консолідаційним фактором в її подальшій роботі.

«Голос України»: Чи не валося б вимоги до Верховної Ради, яка віддала бачок соціальний склад суспільства, в тим самим і його ключові суперечності, виконують роль поганахна соціальної напруги, регулятора соціальних збурень. Тим самим Україна виступає в межах європейської, а не рунічної трансформації в демократичну правову державу. Що Ви вважаєте найважливішими збуреннями минулого періоду і які пріоритети визначити майбутню діяльність Верховної Ради на майбутнє після прийняття Конституції України?

О. Мороз: Законодавчі рішення Верховної Ради України доводять, що вона спроможна зрозуміти важливі завдання, які висуває перед нею життя. За ять років існування суверенної України значно зріс її вплив на міжнародній арені. Про це свідчать і наш аступ до Ради Європи, й інтенсивний з'явлог з такими поважними міжнародними організаціями, як ОБСЄ, Європейський Союз, Північноатлантична асамблея, і двосторонні зв'язки у всіх регіонах світу. Визнання міжнародним співтовариством важливості прийняття Верховною Радою нової Конституції України в додаткових підтвердження значення цього здобутку, правильності обраного нами курсу на розвиток і зміцнення інститутів парламентаризму і демократії.

Сказане не означає, що парламентом України зроблене все, що належить. Він знаходиться лише на початку складної роботи по законодавчому забезпеченню соціально-економічного розвитку країни. Нам належить подолати ще чимало перешкод, усунювати всі бар'єри, які перешкоджають за пошлуду до України. Верховна Рада України, й інтенсивний з'явлог з такими поважними міжнародними організаціями, як ОБСЄ, Європейський Союз, Північноатлантична асамблея, і двосторонні зв'язки у всіх регіонах світу. Визнання міжнародним співтовариством важливості прийняття Верховною Радою нової Конституції України в додаткових підтвердження значення цього здобутку, правильності обраного нами курсу на розвиток і зміцнення інститутів парламентаризму і демократії.

Сказане не означає, що парламентом України зроблене все, що належить. Він знаходиться лише на початку складної роботи по законодавчому забезпеченню соціально-економічного розвитку країни. Нам належить подолати ще чимало перешкод, усунювати всі бар'єри, які перешкоджають за пошлуду до України. Верховна Рада України, й інтенсивний з'явлог з такими поважними міжнародними організаціями, як ОБСЄ, Європейський Союз, Північноатлантична асамблея, і двосторонні зв'язки у всіх регіонах світу. Визнання міжнародним співтовариством важливості прийняття Верховною Радою нової Конституції України в додаткових підтвердження значення цього здобутку, правильності обраного нами курсу на розвиток і зміцнення інститутів парламентаризму і демократії.

Нова Конституція відкриває простір для реформування місцевих органів влади на принципах, проголошених Європейською хартією про місцеве самоврядування. Вироблення власної моделі здійснення державної влади в місцях відбувається через трупуючі реформи. Але є шевієність у тому, що реєстр-реформи Україна зможе і в цьому питанні стати на рівень європейських країн, які вбачають у децентралізації влади важливий фактор успішного розвитку суспільства.

Без сумніву, Основний Закон сприятиме формуванню в цілому кваліфікованої політичної системи. На її основі має бути оновлено законодавство по вибори, політичні партії, громадські організації. Слід очікувати, що це позитивно позначиться на процесі консолідації політичних сил, досягнених компроміси з парламентом суспільства в цілому. Але, по-перше, згуртована і єдина Україна спроможна вижити, підставити належне місце серед країн Європи і світу. Підґрунтям для такої єдності надійно слугуватиме нова Конституція України.

«Лікарі» наркобізнесу поспішають на допомогу

РІЧАРД Єсіохос любив читати. Писав про боротьбу з наркотиками у Донецьку і вступив до місцевого держуніверситету. Але мрії про завоювання бакалавра чи магістра Річарду довелося віддати. Університетську залу він відночас помінив на барак колонії посланого ризику...

Кордон

У чому ж провинив Річард? І коли до нього дійшла черга, спокійнішим чином за «шпирки шити» свій паспорт. (Добре, як виявилася його «паспортна» фотографія було дивна, не рахуючи різниці там студентських квитків). Підлеглі начальниці КПІ «Річард» старшого лейтенанта Олександра Петрика, як виявилось, були не тільки уважні, але й дослідили.

У закладі відстоєвували члени Річарда Єсіохоса, знавці та інші, кий собі павуки з капелу, наповненим білим порошком. Запалькований інтерес до захоплених прикрасивши ще це так? Відповісти, мов не існує, мова, це

ліки від болю в шлунку і везу і їх товаришів, який мешкає в Гонимі. Але «послуживши» того міг ріді і його невідомою кожному товаришеві, пригородини віршичі всі-таки перевірили «ліки». Справочні дані в стаціонарній лабораторії показали, що Річард Єсіохос намагався перетнути кордон з величезною, навіть за міжнародними мірками, партією наркотиків. Усього громадянин Німеччини за собою 437,175 грамів героїну.

Експерти оцінили «увагу» прикордонників автомобільного пункту перетвору «Німеччина» на сто тисяч американських доларів. Річард Єсіохос за свої «ліки» від болю в шлунку зацікавив рішенням Чернівецького обласного суду отримати право позбавлення волі в колонії поспішеного режиму, полишаючи мрії про магістерську чорну магію і зодержуваність району «Язів».

Олександр ФЕДЬ, лейтенант.

Служба 01

Горить? Ясно

ТІКОЇ спели, аж чого літа, в Україні не було з 1938 року. Нинішній рік — щорічний пожеж. Тільки за півроку їх було понад двадцять три тисячі. У загальному збитку 1380 чоловік, у тому числі 108 дітей. Матеріальні збитки становлять білиз як всім тривічним карбонаді.

Особливо багато пожеж сталося у Кіровоградській області (згоріло більш як 86 гектарів), в Одеській (понад 10 гектарів).

У липні в Криму згоріло 10,5 гектара серйозного прокору в районі «Філатівський» Краснопереківського району і 15 гектарів в колективному сільськогосподарстві «Зоря» Білгородського району.

У північних областях України теж горять лісні масиви. Так, під час достигання та збирання врожаю зернових на полі колективного сільськогосподарства «Дружба» Чернігівського району на Черкащині через небайдистість комбайнера загорілася машина. На жаль, у механізатора не було під рукою засобів пожежогасіння.

Заступник начальника УДПО України полковник внутрішньої служби О. Соболевський вважає, що причина пожеж — порушення противопожарного режиму, експлуатація несправної збиральної техніки, відсутність чи несправність засобів пожежогасіння на комбайнах та інших збиральних агрегатах, відсутність іскрогасників.

Вороне ОСТРОВСЬКИЙ.

Козаки не підведуть

ТІСЯЧА сімсот призвоників із Черкащини поповнили нинішнього року Збройні сили України. Чотирнадцять продовжитимуть вільнослужачу службу.

— Ми залозовлені тим, як пройшов у нашій області призов, — розповідав начальник ІІ відділу обласного командування Валентин Махаринов. — Порівняно з минулим роком значно зменшилася кількість тих, хто ухилявся від служби в армії. Це, зокрема, пов'язано з тим, що в армії помітною виникли інституційні стосунки, підвищується рівень загальної військової підготовки.

— Какути, під час вибору у ті чи інші війська представники частин, що комплектують своє поповнення, особливо нахилилися оком на хлопців із кошу Богдана Хмельницького.

— Це правда. До війська вони йдуть або підполітовими. Ось я і тинишньому прокислий козакі другий рік як маю титул спеціаліста. 40 відсотків призвоників призводило на виробництві, близько 30 — навчались. Ясна річ, хотілося б, щоб майбутні захисники Батьківщини мали кращу фізичну підготовку, вищий патріотичний дух. У цьому нам могли б істотно допомогти чинні козацькі формування Черкащини. І певна робота у цьому напрямі велася. Наприклад, нещодавно відкрито літній юнацько-козацький табір у Кам'янському районі. Але цього, на мою думку, недостатньо.

Чим велика кількість тих призвоників, котрі користуються відстрочкою з зв'язку з родинними обставинами або за станом здоров'я?

— Немала. І хоча, зокрема з ними, теж чимало. Якби було створено, наприклад, козацькі полки строкової служби, цей контингент міг би проходити службу саме в них за місцем проживання, без відходу на с/м. Такий вид служби практикують у багатьох країнах, і він дає взаємну користь.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Черкаська область.

Тінюві оборудки... в законі?

ПОПРИ мій про «розриває зв'язки», реалізація чорногору по іше. Так, підприємства, суб'єкти підприємницької діяльності Чернівецької області кожен успішно торгують з 56 країнами світу. Лише за цілий місяць з Чорнозів експортовано до них товарів на 65,7 мільйона доларів, а імпортовано — на 46,8 мільйона доларів.

Зрозуміло, що збільшення обсягів зовнішньоторговельного обігу — факт сам собою позитивний. Але за умови, якщо учасники експортно-імпортерських операцій не порушують чинного законодавства.

На жаль, співробітництво чернівецьких фірм, підприємств із закордонними партнерами останнім часом затьмарене значними злочинами. Так, на недавньому засіданні Координаційного комітету боротьби з корупцією та організаційно-злочинністю Чернівецької області про те, що у місті виявлено 41 підприємств, кожне з яких має за кордоном солідні валютні копії. Сума цих коштів обчислюється десятками мільйонів доларів. Роботу 8 суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності припинено, порушено 26 кримінальних справ.

В обласній податковій інспекції занепокоєні зростанням кількості резидентів, яким з тих чи інших причин не повертають кошти за поставленим за кордон продукцією. У більш як 100 фірм та підприємств прострочено терміни оплати валютно або закуплених товарів до них не надійшли.

Основна проблема, як на мене, — відсутність контролю за змістом, характером підписаних контрактів, які, буває, не відповідають чинному валютному законо-

давству, — значна частина валютної інспекції обласної податкової інспекції Тамара Лапіна. — Частіше контракти не застраховують. Вони не гарантують обов'язкове повернення валют. Таке траплялося, наприклад, із фірмою «Пролітторг», яка вивезла за кордон продукцію на 126 тисяч доларів. Валюту її не повернули. Здається, це проблеми лише цієї фірми. Проте ні. Держава від цієї експортної операції не одержала значної суми від сплати податків. На жаль, податкові інспекції лише констатують подібні до цього факти. Потрібно поставити заслін усімким злочинцям ще на стадії підписання угод між партнерами.

Найбільше збитків від зовнішньоекономічної діяльності зазнала сільськогосподарська область. Дилетанти керівники, не знаючи тонкощів експортно-імпортерських операцій, поставивши без жодних гарантій продукцію за кордон, не можуть повернути оціні нафтопродукти тощо. За неспроможним товаром явно проголодають і корисили ціл ряди деяких бізнесменів — голів КСП, які, користуючись прогалинами чинного законодавства, вташовують свої тінюві оборудки.

Сергій ПІВЛЕНКО.

Чернівецька область.

Кримінал

Дади прикурить. Та ще й з конфіскацією

До державного корпону України зацікавлено 274 метри. Зналися, воліє КамАЗу вже нічого не загрозить. Однак майже зупинили прикордонники. І неадекватно, бо, як з'ясувалося, вона була вщерть заповнена цигарками. Виснажена вантаж (а «платити» він на 20 млрд. грн.), громадянин Росії Михайло Протасенко, опрашу зацікавлено: мовляв, захотілося покурить, ото й виїхав трохи розслабитися на природі. Після цього начебто має намір повернутися до Білорусії, де й повинен був розвантажувати товар знайомим косяксам.

Найбільш виснажений, ще «зацікавлено» косяксам підтвердили що б'яку. Однак суд не повірив ані контрабандистам, ані його «авокатам». 5 років позбавлення волі з конфіскацією майна — такий вирок злочинцю.

Сумська область.

Віталій МАКСЮТЕНКО.

У президії Верховного суду України

12 серпня 1996 року президія Верховного суду України розглянула звернення судді Чернівецької області, опубліковане в газеті «Голос України» від 6 серпня ч. р.

Поділяючи висловлену суддями стурбованість незадовільним станом матеріально-технічного і фінансового забезпечення судів, соціального захисту суддів з боку держави, відсутності належних умов для нормального функціонування судової системи України, президія підтримала судді судів про необхідність змінити територіальну схему для виправлення становища, в якому опинилися суди України.

Разом з тим, президія вважає, що прийняті суддями рішення щодо можливості припинення роботи судів у разі нерозв'язання порушених питань з несправності, так, що суттєвими злочинами законодавства і принципу верховенства права в нашій державі, проголошеному в Конституції України.

Президія вважає за необхідне звернути увагу всіх суддів України на необхідність у цей складний для нашої держави час чесно і сумлінно виконувати покладені на них Конституцією та Законом України «Про статус суддів» обов'язки щодо здійснення правосуддя, захисту прав громадян та інтересів держави.

Президія Верховного суду України, Верховного Раді та Кабінетом міністрів будуть вжити необхідні заходи для забезпечення нормального функціонування судів України та вирішення питань, пов'язаних з поліпшенням соціального захисту суддів.

Рівняйся! Адаптуйся!

Постановою Кабінету міністрів України затверджено Комплексну програму соціальної та професійної адаптації військовослужбовців, звільнених з армії або відставку.

І мета — створення умов для отримання звільненим у запас або відставку військовослужбовцями допомоги з питань професійної адаптації, проходження ними перепідготовки для роботи в умовах ринкової економіки. Це дасть змогу максимально використати інтелектуальний потенціал колишніх військовослужбовців в інтересах держави.

Окрім бюджетних джерел, до фінансування Програми залучатимуться недержавні інвестиційні фонди, у тому числі Інвестит. Лише на 1996 рік фінансування Програми становитиме понад один трильйон карбонаді.

За три роки, на які розрахована Програма, передбачено перепідготувати в 15 закладах освіти 8 тисяч колишніх військовослужбовців, які отримали спеціальність, були б спроможні створити нові підприємства та брати участь у приватизації, пов'язані з «Україною».

Коментар

Розподіл ЧФ: третім будеш?..

УПЕРЕДНЬ чергового раунду українсько-російських переговорів на рівні міністрів закордонних справ про розподіл Чорноморського флоту згідно масової інформації Росії почалися заздалеку тиснями повідомлення про те, що до двох претендентів додався третій: Грузія. Що, ним жайно доведеться ближні на тижні...

У посольстві Республіки Грузія в Україні інформацію не поширювали. А пояснили: таку заяву міністр закордонних справ Грузії Іраїлії Менагарішвілі оприлюднив пізніше тому, як тільки він з країни пройшов акваторію, стабілізувалася економіко-політична і правова ситуація та завершилися трієвкова реформа. Тому незрозуміло, чому саме тепер Росія почала трубитися на всі перекрестки про третнього претендента...

Крок ірраціональним звиніщенням політичного відомства Надзвичайний і Повноважений Посол Республіки Грузія в Україні Валерій Чечелашвілі вважає діями логічними і виправданими.

Як і політичної, так і з оборонної точки зору.

Адже географічно Грузія розташована у регіоні Чорного моря. До розпаду Радянського Союзу, разом з іншими республіками, прагнула на спільні надбати держави, яким, приміром, є ЧФ... До того ж морська берегова лінія цієї, вже незалежної Грузії чимала — 300 кілометрів: від кордону з Росією поблизу річки Псоу — до кордону з Туреччиною. І, враховую-

чи також це неуврегульований грузино-абхазський інцидент, мусить державі аж ніяк не завадити зміцнити охорону своїх кордонів.

Не впливає на бажання Грузії вийти з участі у розподілі й твердження про незадовільний стан флотського майна. Адже іранія, яка вже тривалий час економічно на хлібі влітку і тельні зимку, змушена ретельно лічити кожну копійку, тобто лари. І якщо йі навіть не відється за рахунок своїх засобів ЧФ створити національний флот, то хоч отримав трохи грошей, наприклад, продавши на металобару кілька найбідніших з чорноморських іораблів...

Але, звісно, найвагоміший — політичний аспект цієї проблеми. Для молодого кавказької держави, яка ще й досі переживає надто складні часи, звичайно, щоб найкращі сусіди, з якими в дружних відносинах, визнавали її рівною серед рівних не тільки на словах, а й на ділі. Тобто поділяючи на дві частини, тим, що мають...

«Ми добре розуміємо, що переговорний процес про розподіл ЧФ майже напевно доведе до розпаду Чорного моря, але ми не маємо іншого вибору».

нерострий, а участь в ній держави ускладнює ситуацію... розподіле Б. Чечелашвілі. — Тому поки що навіть не говоримо про іоніригету кілітності кораблів та частку інфраструктури. Можливо, швидше відється домогтися не на тристоронній (Україна, Росія — Грузія), а на двосторонній (Україна, Росія, Україна — Грузія, Росія — Грузія) основі.

Як розвинуться події далі, прогнозувати важко. Формулюю одне, що на претензії Грузії на частку Чорноморського флоту ані Україна, ані Росія не зваяжати не можуть. Кавказькі дипломати навіть сподівалися, що легше домогтися з Києвом, ніж з Москвою. Підтвердженням є російські державні заклики українському звиніщенню політичного відомства. Коли перший заступник міністра оборони України генерал Іван Біжен поставив до неї з розумінням, то реакція Росії була швидше негативна.

Але кавказька держава не має наміру давати позиції. І чим більше за-

перечуватиме Москва — тим, певно, дужче нападати на своєму Тбілісі. До того ж у руках останнього такий козир, як не оформлений де-юре двосторонній договір про розподіл активів і пасивів колишнього Радянського Союзу. Адже саме Грузія — одна з небагатьох республік, котра вирішила взяти на себе відповідальність за належну їй частку радянських активів і пасивів. ЧФ — «ціна за дії «опери». І тільки-но Росія пошкодило кілька іораблів — й надалі про золотий та алмазний фонди, представницькі приміщення за кордоном, споруджені спільними зусиллями заводи й електростанції тощо. Тим паче, що Москва не належить до основних кредиторів (фінансисти та енергомашинобудівні фірми) урядів Едуарда Шеварднадзе. Туркменів та місто-допомога переважають міжнародні організації, тому Грузія втрачає цісн...

Фотомонтаж Фісхоні. Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Хроніка. Факти. Події

Грозний

Чи є у вас план, пане Лебідь?

(Початок на 1-й стор.)

Другим кроком ставе створення структури матеріально-технічного забезпечення. За не погодившись відповідати федеральні відомства. Осащенія військовиків у Чечні дуже потане. «Партизани під час Белкської Вітчизняної війни були одягнені краще», — обурюється Лебідь.

Ретей елемент моделі — «структура управління словиком компонентом у структурі військових кризис». Це означає, що Генеральний штаб збройних сил відтєпер візьме під свій контроль розвізнєння формування федеральних сил.

Уся ця система працюватиме під керівництвом Бориса Єліцина, а допомогатиме реалізувати її Олександр Лебідь. Уже підготовлено відповідний указ президента РФ про заходи врегулювання чеченської кризи, в основу якого покладено модель російського генерала.

Щодо останніх подій у Чечні, то там, ні і раніше, стріляють. Хоча вже і росіяни, і чеченці пообіщали «запобігати процесу взаємного припинення вогню в Грузії». Окується, що скоро розпочнуться переговори про долю Чечні, адже на зустрічі з Олександром Лебедем Аслам Масхадов заявив, що «опозицію алашавців має статус Чечні, аналогічний статусу Татарстану». Тобто бути суверенним пераговою «суб'єктом міжнародного права, асоційованим з РФ на основі договору про взаємне делегування повноважень. Хто ж насправді розв'язав проблему Чечні — покаже час.

Берлін

Демократія не передбачається

Питання підготовки виборів у Боснії та Герцеговині, а також повноцінного устрою цієї іранії були основною темою чергового засідання міжнародної конвенції групи щодо проблем колишньої Югославії, яке відбулося у Брюсселі. У ньому взяли участь заступники міністрів закордонних справ США, Росії, Великобританії, Франції та ФРН. Однак, за словами спеціального доповідача Комісії ООН з прав людини Елізабет Рін, нивмічені на осінні вибори у Боснії не будуть демократичні й вільні, а пролядуть з порушенням прав людини. Така думка пролунала на прес-конференції у Гельсінкі.

Одеса

Вихід у фінал?

Переборибори президентської гонка у Сполученні Штатах увійшла в свою фінальну стадію. В міжнародній організації міст Саш-Діего відкрився національний з'їзд Республіканської партії США — однієї з двох провідних політичних партій країни. Передбачається, що на цьому буде офіційно затверджено кандидатів на пост президента і віце-президента США від цієї партії — Роберта Доудла та Джека Кемпа.

За повідомленнями кореспондентів «Г» та інформаційних агентств.

Вестдоччеландесбанк: діловий клімат в Україні сприятливий

Вестдоччеландесбанк — унітарний міжнародний банк, гре-тію за аселяцією у Німеччині. Його діяльність поширюється на традиційний ринок ФРН, так і на ринки всього світу. Хоч його об'єкти, проте й спеціалізується також у галузі приватизації та на інвестиційних проєктах.

В Україні Вестдоччеландесбанк вже три роки. Це прізвище, яке межає реалізації концепції економічної присутності у Центральної та Східній Європі. В Україні представництво відкритою можливи-

сті співробітництва, особливо у провідних галузях економіки: металургійній, енергетичній, хімічній. Банк також провадить обмін інформацією з підприємствами, іншими банками, установами, якими законодавство та умови ділового співробітництва.

— Працюючи з партнерами у цих галузях, — розповідає представник Вестдоччеландесбанку Іван Берд Гіллман, — ми дійшли висновку, що діловий клімат в Україні надзвичайно сприятливий. Тому переконані, що роботи для нашого банку вистачатиме.

На знімку: (зліва направо) співробітники Вестдоччеландесбанку Олена Шеєст, Берд Гіллман (представник), Олександр Болдиренко, Лів Курченко.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Посольство Росії змінило адресу

НЕЩОДАВНО наша газета опублікувала списки посольств, акредитованих в Україні, згадали й їхні телесюні та адреси. І вже наступного дня по редакції залетіло повідомлення про те, що Російської Федерації в Україні Марина БОБРОВА-СІКА.

— Річ у тім, що нове посольство нещодавно переїхало. За старою адресою, вул. Кутузова, 8, нині розміщується тільки консульський відділ, а саме посольство знаходиться на Повітрофлотському проспекті, 27. До цих днів адресе варто додати ще й третю, за якою можна аналізувати горьковське представництво РФ: вулиця Чигирська, 57.

А ще в Україні це два генеральні консульства: у Львові та Одесі. Нині тривають переговори щодо відкриття ще одного консульського представництва — у Криму.

Президент приїде. Але не зараз

ДНІМНІ кілька інформаційних джерел повідомляють, що у сересі до Харкова приїде... Президент Республіки Леонід Кучма. Президент, щоб уникнути конфліктів у відрізанні генерального консульства. Кореспондент «Г» Наталія ФІЛІПУК залетіла до другого секретаря посольства Польщі в Україні Еміль ПІСІ. І повернувшись, розповіла про програму майбутнього візиту. Проте з'ясувалося, що чини були надто перебільшені.

— Ми самі здивувалися, коли отримали це повідомлення від українських мас-медіа. Річ у тім, що такі візити не готують за декілька днів. Щоб виробити протокол, необхідно прийняти рішення з двох. Ми справили очікуємо у вересні на приїзд, але це Президент, а Президент мі-

ністра Александра Чімошєвича. Так само сподіваємося, що до 15 вересня у Харкові закінчиться ремонт приміщення і тут буде відкрито генеральне консульство. Але а політичній масштаб, як правило, бере участь Надзвичайний і Повноважений Посол або атте-

прем'єр. В історії Польщі ще не було випадку, щоб консульство відкрив президент. Хоча... Все може статися.

Чутка про вересневий візит, очевидно, пішла після того, як Президент Леоніа Кучма під час останнього приїзду до Польщі офіційно зустрінувся з Александром Класинським відалаком України. Ми очікуємо, що не станеться напруженішого — на початку наступного року. До речі, за кілька місяців до Харкова планують відкрити польський консульство. У ній переможі президент, еспраді, може взяти участь. Хоча ні терміну візиту, ні програми ще не відомі.

Експрес-інтер'ю

ГОЛОС УКРАЇНИ

● Крим

Сесія, що не відбулася

12 серпня проходило засідання Президії Верховної Ради Криму. Обговорювали вимогу депутатів скасувати поліцейську сесію — зв'язку з прийняттям нової Конституції України, яка різко обмежує права Криму». Рішення про її проведення Президія не ухвалила. Як сказав на прес-конференції глава кримського парламенту Євген Супрунчук, 9 депутатів відкинули свої підписи, а один підпис змінив на недійсний. Євген Супрунчук зазначив, що у своїй роботі керується законами України. Хоча в нього є запитання щодо Конституції України, і торкаються вони як політичних, так і економічних повноважень республіки.

● Луїзіана

3 м'ям конструктора

Переможця ремонтно-механічного заводу імені Олександра Баумушського, що входить до складу виробничого об'єднання «Переможцяхулі», відзначив спеціальний орден. Хоча спільно багато чого, але лише проїзду задувати добрим словом ім'я конструктора. О. Баумушський першим у світі сконструював вузькоколійні комбайни. У 30-х роках став автором 19 моделей вибухооборонних машин, що сприяли розвитку технічної революції у вузкій галузі.

● Чернівець

У похід — вивчати Конституцію

Члени чернівецького обласного товариства «Простота» провели тренінгові походи, присвячені 17-й річниці незалежності України. У північних районах області провадили виступи хору «Простота», лекторії-просвіти, які роз'яснювали положення нової Конституції. Від учасників зустрічей отримали тексти Основоного Закону України.

Квіти тут пахнуть здоров'ям

Господарство «Куки» Іршавського району, що на Закарпатті, єдине в області, де вирощують лікарські рослини. Імени робітників так званого «фармацевтичного цеху» починає вирощування і сушіння шкільні та надгробки. Все зібрано і підготовлено до відправки на фармацевтичні фабрики в 6 тонн цих лікарських рослин.

На зйомку Героя УДОВИЧЕНКА: працівники господарства.

Правління Національного банку України вживає заходів щодо ліквідації департаменту бухгалтерського обліку та розрахунків Національного банку України. В. П. Коженинської з приводу смерті її матері —

Віра Федорівна

Невже льон потрібен тільки льонарям?

ПОЧАТОК збирання льону в області збівся ще з однією подією: керівника ВАТ «Житомирський» доповіли про відсутність КСП сепаратора асептичного льонаря Житомирщини. Дома сказав мету її діяльності можна визначити так: руйнувати заду.

Раніше льонарство давало основні прибутки польським господарствам. А торішня рентабельність — мінус тринадцять відсотків, тобто суцільні збитки.

Основна причина занепаду — це, звичайно, криза текстильної галузі, і не тільки в Україні, а й у Росії, куди раніше постачали багато українського волокна. До того ж, російські льонарі одержують від держави дотації, білоруські — пільгові кредити. То чи могли конкурувати з ними наші польські господарства, які й так у гіршій ситуації порівняно з лісогосподарством?

Багато хто говорить і такі цифри: з 1991 року шіни на мінеральні

добрина, пестициди, енергоносії підешли в 110–285 тисяч гривень. А волокно пологожало в 11 тисяч 700 разів.

Наслідки така: шість тисяч господарств Житомирщини скоротили площі під льоном ще на третину, засіявши ним 18,6 тисяч гектарів — приблизно стільки, як у попередньому 1946 році. А всього чотири роки тому льон займав в області 40 тисяч гектарів. Тоді вийшло волокна тринадцять тонн.

Шього року розоруховує на 7–8 тисяч тонн, якщо впадеться збірати. Скорочення посівних площ, падіння зборів більше 6% по колективним підприємствам, зменшення одиниць льонозаводів області. Щоб вжити льонарям тепер, треба визолити на міжнародний ринок. Проте в Європі можна одержати прохати не постійну брелу чи скатертин, яким задоволено скласти комбінат, а тонку костюмну тканину і волокно високої якості. У нас же господарств перевишли від вирощування тонко-волоконистих сортів до більш грубого, стійкого до вищипання і механічного зношування.

Отже, лише 10 відсотків усього

вирощеного волокна придатні для виготовлення «експортних» тканин.

Навіть у межах Житомирщини льончик ильи приносять рівні «дивиденди». КСП «Льонко» Онуфріючого району одержувало 120 центів волокна з гектара — Франція переплатила. Навіть торішній, як не вийшло було, а вийшло більше 11 центів з гектара. За таких урожай льон і без дотації дає прибуток. Більше тонн волокна з гектара виходить щороку також у господарств «Україна» цього самого району. Але ж 63 господарства в області «на-гора» торішнього менше 8–9 центів з гектара, або взагалі не отримали нічого.

Покладаючи все тільки на аланські сили, льонарі все-таки мають запитання і до державних підприємств. Чому підприємства, що біля будівлі для армії Міністерства оборони закупили за кордоном?

Олексій КАВУН.
Житомирська область.

Проблема

«Азоту» не завжди вистачає «кисню»

НЕ ВПІДАКОВО слова «добрих» і «добр» одного кореня. Удобрювати землю — значить робити її добро. У чому переконливі виробники мінеральних добрив черкаського акціонерного товариства «Азот» — однією з найбільших підприємств хімічної галузі України. Про сьогоднішні аспекти розвитку цього підприємства «Голос України» з керівником директором АТ Олександром БОВКОМ.

Олександр Васильовичу, навісні знавцями, що уя червоні шляхи-дороги ведуть до вашого підприємства...

— Так, на жаль, лише перед сім'юю більшість керівників аграрників згадують народну мудрість: більше землі удобрять, більше буде урожай — і кіндаються шукати добрива. Починається такий ажіотаж... Хоча заради справедливості треба сказати, що не лише відсутність чітко налагодженої системи обліку добрив сіль і неорганізованість деяких керівників АПК створюють блявоту «Азоту» отіт везення «важко», а й фінансова криза.

— Тому забезпечення добривами сільськогосподарських підприємств останнім часом великим організаційним способом: «слово Президента».

«Іде гарантія Кабінету... Причому у пожежному порядку».

— Справді, торік на прохання Президента Кучми миши підприємство, захищені на критичну передпосівну ситуацію на селі, відвантажило без оплати мінеральні добрива на суму понад 4 трильйони карбованців. Як згодом розорухувалися з «Азотом» споживачі мінеральних — то окремі, дуже привабливі історії. Дехто, наприклад, сприймав благодійний винок нашого колективу як благодійницький і за добрива не розплатився. До сьогодні, наприклад, не повернули сортів на 83 мільйони карбованців аграрників Полтавської області, понад 70 — Тернопільської, більш як 60 — Волинської. Загалом за минулий рік нам не повернули понад 377 мільйонів карбованців.

— Як воно, мінімальному року змінило схему поставок і, можливо, «Азот» вкотре-рент ільїя полегше-но?

— Нова схема так само згубила для нас і попередню. Держава виділила зі своїх резервів газ на виготовлення мінеральних для АПК. Цього року під гарантією дистибування мінеральних ми знову відвантажили сільськогосподарським підприємствам без оплати. Держава розорухувалася за нами за викупом продукту, тазом, Отже, ми ми знову виробимо з нього добрива, то проблемою номер один стане їх реалізація. Аліже вар-

тість складових, витрачених на їх випуск, дуже висока і, відповідно, висока буде й ціна на добрива, а це, на жаль, недостатньо для аграрного сектору.

— Якби вихід із зачарованого кола?

— Треба відійти з колін ільїя високого господарства. Сподіваємося, що наші уряди прикриють цей процес.

Олександр Васильовичу, досі ми говоримо про внутрішній ринок мінеральних. А як справи на зовнішньому? Чи конкурентоспроможна так продукція «Азоту»?

— Наші добрива за якістю одні з кращих в СНД. Неабиякий попит на них і в далекому зарубіжжі. Наприклад, карбами закуповують США, Італія, Китай. Про виконання нашої продукції на зовнішньому ринку свідчить і той факт, що одна з найбільш відомих фірм Ліхтенштейну виставила в наш підприємстві свої ініціали. Без них, скажу відверто, нам було б дуже важко.

— Отже, це той шалений випадок, який Захід, все ж таки, нам допоможе?

— Безсумнісно. Це дозволило нам не зупинити виробництво, коли продукцію, яку тут виготовляють, за підприємствами зарубіжжя. Більше того, у першому півріччі мінімальному року виробничою однією з мідів Львівщини зросла на 15 відсотків. Сьогодні це багато важить.

Лідія ТИТАРЕНКО.
Черкаська область.

Спорт

Сюрпризи «Металурга»

Першість України. Перша ліга, 3-й тур: СК Миколаїв — Дніпро — 3:0. Гусятинський, 24, Якименко, 32, Соїнін, 25. СК Гусятинський — Металіст — 4:1. Єриков, 20, Волошин, 29, з пенальті, Мисюничинський, 43, Мельничинський, 78. —Кербута, 87, Волинь — Хімік (Х) — 4:0. Тимочук, 53, 82, Дзидицький, 83, Галюк, 86. Верес — Поділля — 2:1. Слюсарук, 15, Шиньков, 32 — Мугрівні, 39. Зоря — Закарпаття — 1:0. Таран, 21. Сталь — ФК Львів — 0:0. Буковина — Металург (М) — 1:0. Булюс, 33. Шахтар — Шахтар — 1:0. Пилипенко, 12. Поліграфтехніка — Ярп — 2:0. Яценко, 69, з пенальті, Здебський, 82. Металург (Н) — Нафтовик — 0:5. Задоронинський, 43, Лукаш,

50 та 75, Ланцевич, 82, Никончук, 90. ЦСКА-2 — Хімік (С) — 1:4. Бус, 48. —Паламарчук, 24, Назаров, 60, Сіпін, 86. Бомоніч, 10. Мат Динамо-2 — Металург (Д) перенесено. У минулому турі нікопольський «Металург» розгромив облогу «Явора», провівши п'ять м'ячів. Болотинський, чепали, що їх улюблені повторити і з зустрічі з іншим представником Сумщини — «Нафтовик». Але охотирі робили на полі дія, ловлячи господарів на контраатаках. І тепер уже п'ять м'ячів опинилися у стій воріт «Металурга». «Нафтовик» поїхав за землями, зробив вагомий замах на лідерство, здобувши в гостях чотири очки.

Після трьох турів важко робити висновки щодо сил команд. І все ж варто відзначити успішний старт нікопольців, переможців в останньому турі, а також виграшні ілю. У СК «Миколаїв» після трьох ігор — 9 очок, у «Буковини», «Зорі», «Нафтовика», «Волині» — по 7 очок, у СК «Одеса» і «Вереса» — по 6 очок, у «Хіміка» (С) — 5 очок, у «Львівській» — по 5 очок, у «Металурга» (М), «Динамо-2», «Металурга» (Н), «Сталі», «Кристалев» — по 4 очки, «Металіст», «Хімік» (Х), ЦСКА-2 мають по 3 очки, у «Металурга» (Д), «Шахтар», «Феділка» — по 2 очки, аутсайдерів — «Ярп», «Закарпаття», «Дніпро» не мають очок.

Матчі четвертого туру відбудуться 17 серпня.

Чемпіонат кривий з футболу. Виграє ліга, 5-й тур.

Зірка-НІБАС — Ніва (Виниця). 2:1. 7000. Судав В. Дагадайл (Київ). 1:0. Білинський, 8, 2:0. Борсенко, 10, 2:1. Лавчук, 15. Динамо — 12 очок. Ворскла — 10, Дніпро, Зірка-НІБАС — по 9, Шахтар, Металург — по 8, Карпати, Чорноморське, Торпедо — по 7, Таврія, Ніва Тр — 6, 6:1. КС, Кривий, 4, Ніва Бу — 2, Прикарпаття, Кремень — по 1.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник —
Верховна Рада
України.

252019, м. Київ-19,
вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить
з 1 січня 1991 року.

Перший заст. головного редактора А. ГОРЛОВ.
Редколлеж: С. ПРАВДЕНКО (головний редактор), О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОДЧЕНКО (заст. головного редактора), В. КРАСНОДІМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції:
252047, Київ-47,
вул. Нестерова, 4.

● ТЕЛЕФОН: для відок — 441-08-23;
телеграф — 224-72-54; дайвід реклами — 441-89-34, 441-69-44.
Реклама не підлягає поверненню.
● Пустування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідчення про реєстрацію періодичного друкованого видання —
КВ № 11 від 26.05.1994 р.

● За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодатель.
● Редакція не завжди несе відповідальність за зміст публікацій.
● За точність виведення фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить з 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
українською мовою.
індекс 46955.
Тираж 230912.

Комітет друку
адресує «Преса України»
252047, Київ-47,
проспект Перемоги, 50
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
См. 03111550.